

Pachówka strąkóweczka (*Cydia nigricana* Fabricius 1794)

1. Systematyka

Rząd - motyle (*Lepidoptera*)

Rodzina - zwójkowate (*Pieridae*)

2. Biologia i krótki opis gatunku

Gatunek występuje w jednym pokoleniu w ciągu roku. Zimuje w stadium dojrzałej gąsienicy w brudno białym kokonie, w glebie na głębokości 5 cm. Wiosną gąsienice opuszczają kokon zimowy, przemieszczają się pod powierzchnię gleby, budują nowy, luźniejszy kokon i przepoczwarczają się. Motyle pojawiają się od drugiej połowy maja do początków czerwca, a ich lot trwa zazwyczaj do końca lipca. Czasami spotyka się je jeszcze w sierpniu. Masowy lot obserwuje się w trzeciej dekadzie czerwca. W kilka dni po wylocie (najczęściej 3 dni) następuje kopulacja i samice rozpoczynają składanie jaj na liściach, przylistkach, kwiatach i strąkach przeważnie pojedynczo lub w małych złożach po 2 do 5 jaj. Okres składania jaj trwa około 2 tygodni, zaczyna się w fazie rozwoju kwiatostanu (skala BBCH 5/51 do 59) i obejmuje, w zależności od odmiany i terminu siewu, fazę kwitnienia (skala BBCH 6/60 do 69) i fazą rozwoju strąków (skala BBCH 7/71 do 7/79). Okres rozwoju jaj trwa od 5 do 10 dni. Gąsienice bezpośrednio po wylęgu wędrują w poszukiwaniu strąków i po ich znalezieniu w ciągu od 0,5 do 2 godzin zasiedlają wnętrze strąka. Miejsce wgryzienia się gąsienicy do strąka jest trudne do znalezienia bowiem w krótkim czasie zabliznia się. Gąsienica w strąku przechodzi 5 stadiów rozwojowych, co trwa od 16 do 25 dni. Dorosła gąsienica na nitce przemieszcza się do gleby, sporządza zimujący kokon i w tej formie zimuje.

Morfologia. Owadem dorosłym jest mały oliwkowo brązowy motyl o rozpiętości skrzydeł do 15 mm. Skrzydła przedniej pary są oliwkowo brązowe z żółtawymi lub szarymi łuskami. Na ich górnym brzegu występują ułożone na przemian czarno białe kreski. Skrzydła tylnej pary szarobrunatne. Jajo mleczno białe o gładkiej powierzchni ma kształt owalnej, lekko wypukłej tarczki. Gąsienica dorasta do 10 mm długości, ma żółtawą barwę i ciemnobrunatne brodawki ze szczecinkami na powierzchni ciała. Poczwaraka ciemnobrązowa do 8 mm długości.

3. Opis uszkodzeń rośliny

Szkody powodowane przez pachówkę strąkówieczkę są widoczne dopiero podczas zbioru. Gąsienice odżywiając się nasionami wygryzają w nich różnej wielkości dziury lub zjadają je całkowicie zanieczyszczając wnętrze strąka odchodami. Znajdujące się w strąku

odchody i resztki uszkodzonych nasion oplątane są przędzą. Uszkodzone nasiona tracą wartość konsumpcyjną i siewną oraz nie nadają się do przetwórstwa. W przypadku wcześniejszego pojawienia się szkodnika na roślinie, przed zawiązaniem się strąków gąsienice uszkodzają wierzchołki roślin, kwiaty i liście. Szkodliwość omawianego gatunku jest duża. Poza tym co kilka lat występują gradacyjnie, powodując duże straty w plonie oceniane na 30 do 40%.

Pachówka strąkowieczka – gąsienica i uszkodzenia nasion

Pachówka strąkowieczka – gąsienica i uszkodzenia nasion

4. Metody wykonywania obserwacji.

W przypadku pachówki strąkowieczki z uwagi na dużą trudność w znalezieniu jaj na roślinie nie poleca się obecnie prowadzenia obserwacji wyznaczającej termin wykonania zabiegu. Na ukończeniu są prowadzone w Instytucie badania mające na celu opracowanie metody sygnalizacji pojawu pachówki strąkowieczki w oparciu o pułapki feromonowe.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Progiem zagrożenia jest 1 jajo na 3 roślinach. Termin wykonania zabiegu w oparciu o tak niski próg zagrożenia jest bardzo trudny do poprawnego ustalenia. W związku z czym zwalczanie polegające na wykonaniu opryskiwania należy oprzeć o fazy rozwojowe rośliny, w których szkodnik może spowodować największe straty. Są to: faza kwitnienia (skala BBCH 6/60 do 69) i faza rozwoju strąków (skala BBCH 7/71 do 79). Zwalczanie pachówki strąkóweczki należy oprzeć o wykonanie 2 zabiegów, z których pierwszy należy wykonać na początku fazy kwitnienia, a drugi 10 dni później.

6. Ocena szkodliwości

Ocenę szkodliwości przeprowadza się bezpośrednio przed lub w trakcie zbioru grochu. Okres jej wykonania w zależności od odmiany i terminu siewu przypada w lipcu lub w pierwszej dekadzie sierpnia. W celu wykonania oceny, z pola wielkości do dwóch ha pobiera się 400 strąków, losowo z różnych miejsc po 25 sztuk z sąsiadujących roślin i różnych części rośliny. Liczbę ocenianych strąków z pól o powierzchni powyżej 2 ha należy zwiększyć do 600 szt. Po wyłuskaniu ustala się procent uszkodzonych strąków.

Ocena stopnia uszkodzenia:

- słaby: do 5% zasiedlonych przez larwy strąków;
- średni: do 10% zasiedlonych przez larwy strąków;
- silny: powyżej 10% zasiedlonych przez larwy strąków.